

О.Б. Шлінчак, студ., I курс, гр. ОА-80, ФОФ
К.Р. Канарська, студ., I курс, гр. ОА-80, ФОФ
Науковий керівник – к.і.н., доц. М.Е. Кругляк
Житомирський державний технологічний університет

УКРАЇНСЬКИЙ КІНЕМАТОГРАФ – ШЛЯХ ІЗ НЕБУТТЯ

Кінематограф – феномен культури, який має здатність впливати на свідомість глядацької аудиторії. Так склалося, що на свідомість сучасного українця впливає закордонна кіноіндустрія. Якісно новий рівень зйомок, відверті сцени, різноманітність жанрів, багатомільйонні вкладення в картину практично повністю витіснили вітчизняних талантів на периферію. Але хіба це правильно? Україна також дала світові багато геніальних акторів, режисерів чи просто хороших фільмів.

Сучасний кінематограф робить акцент на новому для українського телебачення жанрі – телесеріалі. Дебютував у цьому жанрі серіал «Роксолана» режисера Бориса Небієридзе (1998 р.). Головну роль зіграла улюблениця публіки Ольга Сумська, яка майстерно розкрила перед глядачем сторінки української історії, замовчуваної радянськими істориками. Один із найперших серіалів, знятих українською мовою, викликав неабияку цікавість у глядачів.

Окрім серіалів, був популярним жанр історичного кіно. Одним із таких фільмів стала сюрреалістична стрічка «Молитва за гетьмана Мазепу» (2001 р.) режисера Юрія Іллєнка. Картина була представлена на кінофестивалі в Берліні. Це була чи не перша українська стрічка, яка дозволила поглянути на історичні події (протистояння шведського короля Карла XII і російського імператора Петра I) під кутом зору, відмінним від офіційного. Головну роль – Івана Мазепи – довірили видатному акторові Богдану Ступці. Багато ролей йому випало зіграти саме в історичних фільмах. Так, наприклад, він виконав роль Богдана Хмельницького у польському 4-серійному історичному фільмі «Вогнем і мечем». Особа козацького лідера якнайкраще підходить Богдану Ступці. Так, у 2008 р. він знявся в головній ролі у фільмі «Тарас Бульба» (за Миколою Гоголем), відзначеному низкою міжнародних нагород.

У 2008 р. вийшов фільм «Ілюзія страху» кінорежисера Олександра Кірієнка. Фільм знятий за мотивами одноіменного твору Олександра Турчинова. Був запропонований від України на нагородження кінопремію «Оскар». Це історія успішного бізнесмена Ігоря Короба, який повинен захищати свій бізнес у складних умовах 1990-х років. Головну роль виконав видатний російський актор, Заслужений артист Росії Андрій Панін.

Серед фільмів з найбільшими бюджетами можна відзначити «Сафо» (\$ 6 млн). «Сафо. Кохання без меж» (2008 р.)— фільм українсько-британського кінорежисера Роберта Кромбі, провокаційна історія про нестримну любов і пристрасть, події якої розгортаються на грецькому острові Лесбос в 1926 р. Хоча цей фільм англійською мовою, але він знімався в Україні, а саме: в Ялті. В цій картині брали участь як британські, так і українські актори. А неофіційним саундтреком фільму стала пісня гурту «Lama» «Знаєш, як болить».

Останніми роботами українського кінематографу стали фільми «Гамер» (2011 р.) і «Синевир»(2013 р.). «Гамер» – фільм-драма про життя підлітка, знятий режисером Олегом Сенцовим. Він показав хлопця, який відмовляється вчитися в школі і постійно конфліктує з матір'ю, бажаючи стати кращим гравцем комп'ютерних ігор у світі. Його впевненість у правильності обраного шляху підігрують фанати і досягнення на чемпіонаті світу з кіберспорту. Тим не менш, визнання і розуміння – різні речі... Слоганом фільму є фраза: «Хтось хоче, а хтось отримує...». Перший український фільм жахів в форматі 3D – «Синевир» – представили глядачам продюсер Володимир Хорунжий та сценаристи Олександр Алешечкін і Олексій Кашин. Події фільму розгортаються у радянських Карпатах, в районі озера Синевир, де на туристів очікують дивні події, які порушують спокійний плін відпочинку далеко від цивілізації, адже ніхто з друзів не підозрює, що там хтось є.

Розглянемо детальніше фільм, який є чудовим прикладом українського кінематографу, – «Тіні незабутих предків» режисера Любомира Левицького, який свого часу став відомим фільмом «Штольня». В основу картини лягли карпатські легенди, казки, в першу чергу, про мольфарів та злих духів. Мольфарами в гуцулів називають наділених надприродними здібностями людей, які бувають добрими та злими. Цей фільм розрахований на молодіжну аудиторію. У картині представлений класичний набір образів: невдаха-герой, його друг, місцева красуня, «качок», дівчина легкої поведінки, герої, які не піддаються класифікації. В першу чергу, слід зазначити чудову акторську роботу. Від Дмитра Ступки важко було очікувати поганої гри, але на рівні з ним доволі пристойно виглядали актори, які на момент зйомок не мали професійної освіти або були у процесі її здобуття. Найбільше запам'ятовується гра Владислава Никитюка (Захар). Під час перегляду, в деяких місцях, може виникнути відчуття, що дивився американський фільм, а не український. Так, помітні певні кіноляпи та логічні прогалини в сюжеті, але це при бажанні знайти мінуси, та все ж їх набагато менше, ніж в американських фільмах

цього ж жанру (містичний трилер). Картина корегована порадами відомого оператора Марка Еберлі. Весь фільм відзнято на теренах України. Університет та студентське життя знімали в м. Чернівці, приватний сектор – в м. Київ. Також велику частку кадрів було відзнято в Карпатських горах. Фільм є україномовний. Робота знімальної групи чудова, музика, освітлення, ракурс камери підібрані доволі влучно. А спецефекти, які використовувалися в картині, знаходяться на високому рівні, незважаючи навіть на те, що бюджет картини мізерний, за мірками сучасного кінематографу: лише один мільйон доларів.

Слід згадати й про фільм Л.Левицького «Ломбард». Це пригодницько-кримінальна картина, прем'єра якої в Україні відбулася 19 вересня 2013 р. Натхненням для написання сценарію послужили фільми Гая Річі («Карти, гроші та два стволи, що димлять», «Великий кущ» та «Рок-н-рольник»). А музику для фільму написала українська рок-група «С.К.А.Й.».

Не можна розповідати про український кінематограф, не згадавши таких кінорежисерів, як Кіра Муратова та Олег Бійма. Дебют Кіри Муратової відбувся у 1961 р. з короткометражного фільму «Біля крутого яру», останньою роботою є «Вічне повернення» (2012 р.). Сама ж Муратова була нагороджена різними преміями, одна з них – «Премія України імені Олександра Довженка» (2002 р.), присуджена за вагомих внесок у розвиток вітчизняного кіномистецтва. Олег Бійма, в першу чергу, відомий за екранізацію творчості українських класиків («Злочин з багатьма невідомими», «Острів любові»). Створив авторський цикл документальних фільмів про українських митців (від 1997 р.— «Немеркнучі зірки»). У 1996 р. був нагороджений премією «Державна премія України імені Тараса Шевченка».

Слід окремо поговорити про наших акторів. Богдан Сильвестрович Ступка – людина, яка всі свої сили віддавала праці, і глядачі це відчували. У Ступки близько 100 ролей у кіно та понад 100 на сцені. Був міністром культури і мистецтва України з 1991 до 2001 рр. А 2001 р. очолив Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка. Має багато нагород, зокрема, в листопаді 2008 р. отримав нагороду III Римського міжнародного кінофестивалю за найкращу чоловічу роль в українсько-польському фільмі «Серце на долоні» режисера Кшиштофа Зануссі. На сцені актор сказав: «Мрією мого життя було, щоб українська культура стала відома в цілому світі. Мрії повинні збуватися, і я щасливий, що маю можливість сприяти цьому». Цікаво, що після Богдана Ступки йде ніби «династія» талановитих акторів. Син Богдана Сильвестровича, Остап, брав участь у зйомках картини «Молитва за гетьмана Мазепу»; його син Дмитро з 2007 р. знімається в кіно. Зіграв другорядні ролі у кількох російських чи російськомовних фільмах та серіалах, серед яких «Ми з майбутнього-2». Перший вихід Дмитра Ступки на театральну сцену відбувся 4 квітня 2009 р. у виставі «Одруження» (за Миколою Гоголем), в ній він грає епізодичні ролі Степана (слуги Подколосьіна), Дуняшки (дівчинки в домі нареченої) та компаньйона Старикова.

Ця династія – одна із цеглинок українського кінематографу, і потрібно, щоб таких цеглинок було ще більше для побудування міцної непохитної стіни, яка б не колихнулася за жодної незгоди. В Україні є актори, яких можна порівняти з необробленим алмазом, яким тільки потрібна можливість для повного розкриття. Ці «алмази» вже згадувались вище, коли мова йшла про фільм «Тіні забутих предків». І якщо ці люди будуть працювати і віддавати себе цілком цій справі так, як родина Ступок, то в Україні буде не просто стіна українського кінематографу, а стіна із корунду, яка буде не по зубах Голлівуду. Лише потрібно, аби були такі режисери, як Любомир Левицький, актори які віддавали б себе, як Богдан Ступка, і, звичайно, глядачі, які вірять в український кінематограф. Отже, чекаємо та віримо в український кінематограф. Та бажаємо сили та наснаги людям, які віддають чи тільки починають віддавати цій справі своє життя.